

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту історії, права
та міжнародних відносин

Ю.В. Подрез

«31» вересня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТРУДОВЕ ПРАВО ТА ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань:	08 Право
спеціальність:	081 Право
освітньо-професійна програма:	Право
Мова навчання:	українська

Погоджено науково-методичною
комісією ІН інституту історії, права
та міжнародних відносин
«31» серпня 2021 р.
Голова: Моцак С.І., кандидат
педагогічних наук, доцент

Суми – 2021

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Трудове право та право соціального забезпечення
Викладач	Клипа Олена Павлівна, к.ю.н.
Конт. тел.	+38 099 482 59 52
E-mail:	olena_klypa_0606@ukr.net
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=5588
Консультації	https://law.sspu.edu.ua/studentam/konsultatsii-vykladachiv

Анотація до дисципліни

Предмет трудового права складає широке коло відносин щодо реалізації права на працю, працевлаштування, умов праці, організації та управління працею, професійного навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації на виробництві, забезпечення договірною регулювання умов праці, відповідальності роботодавців і працівників, вирішення індивідуальних та колективних трудових спорів, нагляду і контролю за дотриманням трудового законодавства.

Програма дисципліни «Трудове право та право соціального забезпечення» розроблена відповідно до нормативних вимог законодавства про вищу освіту та ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та інших нормативно-правових актів обов'язкового та рекомендаційного характеру, а також відомчих рекомендацій з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти.

Ефективне опанування дисципліни «Трудове право та право соціального забезпечення» ґрунтується на знаннях, отриманих від вивчення таких дисциплін як «Теорія держави і права», «Цивільного права», «Адміністративного права», «Кримінального права» та ін.

Мета і завдання дисципліни

Мета та завдання вивчення дисципліни «Трудове право та право соціального забезпечення»:

- Ознайомлення студентів з понятійно-категоріальним апаратом трудового права та права соціального забезпечення.
- Підвищення рівня правової активності та свідомості студентів.
- Вироблення у студентів навичок правового вирішення питань, що виникають у сфері трудової діяльності.
- Ознайомлення студентів з нормативною базою, яка регулює суспільні відносини, що виникають в сфері трудового права та права соціального забезпечення.
- Ознайомлення студентів з основними трудовими правами працівників та роботодавця і способами їх захисту, а також з основними трудовими обов'язками сторін трудових правовідносин.

• Вироблення у студентів вміння та навиків систематизувати та аналізувати вивчений матеріал.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних компетентностей**:

СК 2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

СК 3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК 10. Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.

СК 11. Здатність визначати належні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК 14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК 15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**, а саме: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Формат дисципліни «Трудове право та право соціального забезпечення»

Обсяг дисципліни

Вид занять	Загальна кількість годин
	180 годин
лекції	30
практичні заняття/ семінарські	36
консультації	4
самостійна робота	110

Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс навчання	Семестр	Кількість кредитів/ годин	Кількість змістовних модулів	Форма контролю	Обов'язкова/ вибіркова
2023/2024	3	6-й	6 кредитів /180 год.	1	Екзамен	Обов'язкова

Результати навчання

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

ПРН 11. Володіти базовими навичками риторики.

ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН 18. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

ПРН 19. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 23. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН 24. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях.

ПРН 25. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Тематичний план вивчення дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Трудове право та право соціального забезпечення» складається з 12 тем:

1. Трудове право як галузь права України.
2. Колективний договір.
3. Трудовий договір.
4. Припинення трудового договору.
5. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку.
6. Оплата праці та юридична відповідальність за трудовим правом.
7. Правове регулювання охорони праці.
8. Трудові конфлікти та порядок їх вирішення.
9. Правова організація зайнятості та працевлаштування.
10. Соціальне обслуговування і пільги в системі соціального забезпечення.
11. Соціальні допомоги: у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, по безробіттю, у зв'язку з материнством, батьківством і дитинством, інші соціальні допомоги.
12. Пенсійне забезпечення: за віком, по інвалідності, у зв'язку з втратою годувальника, за вислугою років, соціальна пенсія.

Політика дисципліни

У процесі організації навчання застосовуються різні способи передачі і сприйняття навчальної інформації, зокрема:

- словесні (лекція, консультація, пояснення, бесіда);
- наочні (презентація, демонстрація);

- практичні (семінарське заняття; різного роду правові завдання, задачі, тести, доповіді, реферати, презентації, ділові ігри тощо).

Навчальна робота студента організовується та здійснюється під керівництвом викладача та/або самостійно. Зокрема: здобувачі вищої освіти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання (контрольні питання, тести, есе), виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими як індивідуальні проекти.

Методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт, інформація про методи навчання та форми оцінювання розміщені разом із робочою програмою дисципліни на сайті кафедри в розділі «Освітні компоненти» ОПП 2021 та на платформі Moodle.

Несвоєчасно виконані завдання не можуть бути оцінені у максимальну кількість балів, передбачену за їх виконання.

Пропущені семінарські заняття слід відпрацювати (згідно з графіком консультацій викладача).

У межах курсу передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка.

Академічна доброчесність

Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Факти порушення особами, що навчаються, норм Кодексу академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка виносяться на розгляд Комісії з питань етики та академічної доброчесності.

Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Університету, він може звернутися за консультацією до Комісії.

За порушення правил академічної доброчесності особи, що навчаються в університеті, можуть бути притягнуті до таких форм відповідальності як: попередження; повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); позбавлення академічної стипендії; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з університету.

Система оцінювання та вимоги

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом

поточного та підсумкового контролю. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, роботи на практичних заняттях, виконання тестових завдань та виконання інших видів самостійної роботи.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **50 балів:** робота на *практичних* заняттях – підготовка доповідей, усні відповіді, участь в обговоренні питань / дискусіях, виконання практичних індивідуальних завдань, виконання тестових завдань, розв'язання задач тощо.

- **25 балів:** контроль *самостійної роботи* – підготовка до семінарів та опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашніх завдань, написання й рефератів тощо.

- **25 балів:** результат підсумкового контролю (екзамен).

Разом – **100 балів**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з повторним вивченням дисципліни

Рекомендовані джерела інформації

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Конституція України. – К.: Юрінком, 1996. №30.- 154с.
2. Кодекс законів про працю України. – К.Вид.Дім “Ін.Юре”, 2003. – 244 с. (зі змін. та доп.).
3. Закон України Про відпустки. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 2, ст. 4.
4. Закон України Про зайнятість населення. ідомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 24, ст.243.
5. Закон України Про зовнішню трудову міграцію. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 49-50, ст.463.
6. Закон України Про колективні договори і угоди. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 36, ст.36.
7. Закон України Про оплату праці. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 17, ст.121.
8. Закон України Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 22, ст.216.
9. Закон України Про охорону праці. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 49, ст.668.

10. Закон України Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів). Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 34, ст.227.
11. Закон України Про професійний розвиток працівників. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 39, ст.462.
12. Закон України Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 45, ст.397.
13. Закон України Про соціальний діалог в Україні. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 28, ст.255.
14. Закон України Про основні засади молодіжної політики Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2021, № 28, ст.233.
15. Постанова КМУ Про трудові книжки працівників від 27 квітня 1993 р. № 301.
16. Постанова № 18 від 26 жовтня 1995 року «Про внесення змін і доповнень до постанови Пленуму Верховного Суду України № 9 від 6 листопада 1992 року «Про практику розгляду судами трудових спорів».
17. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю /. Стичинський Б.С, Зуб І.В., Ротань В.Г.. // Вид. 8-ме, доп. та перероб. – К.: Вид-во А.С.К., 2007.
18. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Підруч. / Вид. 4-те, стер. – К.: Вікар, 2006. – 725 с.
19. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 615 с.
20. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. – К.: Олан, 2004. – 312 с
21. Гевел О. Про умови роботи за сумісництвом // Право України. – 2007. - №1. – 684 с.
22. Єрмоменко В. Правові форми реалізації громадянами права на працю // Право України. – 2009. - №5. – 616 с.
23. Губелець І. Порядок укладення трудового договору (контракту) // Праця і зарплата. - 2009. - № 18. – 128 с.
24. Охорона праці: європейські і міжнародні стандарти та законодавство України (порівняльний аналіз) : у 2 т. – Х. ; К., 2006. – Т. 1. – 713 с.

Інформаційні ресурси:

<http://zakon.rada.gov.ua> – Законодавство України

<http://www.president.gov.ua> – представництво Президента України

<http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)

<http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України

<http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І.

Вернадського

<http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України

<http://irbis-nbuv.gov.ua> – сайт Національної юридичної бібліотеки

України

<https://www.ligazakon.ua/ua/> – Інформаційно-правова система Ліга Закон.